

80 lat nauk geologicznych na polskim Uniwersytecie Wrocławskim

Piotr Wojtulek¹, Anna Pietranik¹, Henryk Marszałek¹, Magdalena Matusiak-Małek¹

P. Wojtulek

A. Pietranik

H. Marszałek

M. Matusiak-Małek

80 years of geological sciences at the University of Wrocław in Poland. *Prz. Geol.*, 73: 766–775; doi: 10.7306/2025.82

A b s t r a c t. In 2025, we celebrate the 80th anniversary of the establishment of geological sciences at the University of Wrocław in Poland. The Polish pioneers of geology at the University were Prof. Henryk Teisseyre and Prof. Józef Zwierzycki, who organized the first structures and academic activities as early as the academic year 1945/1946. The currently existing Institute of Geological Sciences, formally established in 1967, is the successor to the previously existing departments of Physical

Geology, Stratigraphic Geology, and Mineralogy and Petrology. Geology at the University of Wrocław after 1945 has been developing continuously for 80 years under various conditions, both during the communist period and after the political transformation in 1989. During this time, academic teachers working at the Institute presented groundbreaking scientific works on the geology and hydrogeology of the Sudetes, Lower Silesia and Opole regions, and educated numerous generations of geologists, who now constitute the strength of the staff of the Polish Geological Survey, state administration, and geological and mining enterprises. The article summarizes the past 80 years and discusses the most important events that took place during this period at the Institute of Geological Sciences of the University of Wrocław.

Keywords: University of Wrocław, geological sciences, academy, history of geological sciences, Lower Silesia

Rok 2025 to rok jubileuszowy dla akademickiej społeczności geologów Uniwersytetu Wrocławskiego (UWr). Mija właśnie 80 lat od ustanowienia na tutejszym uniwersytecie jednostek prowadzących badania i dydaktykę w zakresie nauk geologicznych, prowadzonych odtąd przez uczonych związanych z polskim Uniwersytetem Wrocławskim, który zastąpił pruski, a następnie niemiecki Schlesi-sche Friedrich-Wilhelms-Universität zu Breslau. Zmiany nastąpiły w zasadzie od razu po upadku twierdzy Wrocław, 6 maja 1945 r. Cztery dni później do miasta dotarła Grupa Naukowo-Kulturalna na czele z prof. Stanisławem Kulczyńskim, delegatem ministra oświaty i przedwojennym rektorem Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. W skład grupy, która przybyła do płonącego jeszcze miasta dnia 9 maja 1945 r., wchodził prof. Józef Zwierzycki (ryc. 1), uprzednio wykładowca geologii m.in. w Uniwersytecie Jagiellońskim oraz Akademii Górniczej. Zwierzycki, który otrzymał 17 maja 1945 r. pisemne polecenie przejścia gmachów należących do Politechniki Wrocławskiej, zastał budynki dwóch Instytutów: Mineralogiczno-Petrograficznego wraz z muzeum oraz Geologiczno-Paleontologicznego w kompletnej ruinie. Oba instytuty (w Niemczech tradycyjnie rozróżnia się geologię i mineralogię jako osobne kierunki studiów) mieściły się wówczas w kamienicy przy ul. Szewskiej 38–39. Ich dyrektorami byli w 1945 r. niemieccy profesorowie Kurt Spangenberg oraz Erich Bederke. Stosowny dekret dotyczący przejścia niemieckich instytucji akademickich przez stronę polską został wydany przez

Krajową Radę Narodową dnia 24 sierpnia 1945 r. i przekształcał on Uniwersytet Wrocławski oraz Politechnikę Wrocławską na polskie państwowe szkoły akademickie (Dekret, 1945). Dekret ten wydzielał w strukturze UWr Wydział Matematyczno-Przyrodniczy, w którym zajęcia o tematyce geologicznej były prowadzone już od roku akademickiego 1945/1946. Na całym wydziale studiowało wówczas 85 studentów. Po okresie pewnego chaosu związanego z organizacją powojennego życia akademickiego w 1946 r. ukształtowano strukturę Wydziału Nauk Przyrodniczych, w obrębie której utworzono trzy niezależne katedry tworzące nieformalny Instytut Geologiczno-Mineralogiczny na czele z prof. Józefem Zwierzyckim. Były to Katedry Geologii Ogólnej (pod kierownictwem prof. Henryka Teisseyre’a), Geologii Stratygraficznej (prof. Józef Zwierzycki) oraz Mineralogii i Petrografii (prof. Kazimierz Maślankiewicz).

Niniejszy artykuł powstał z okazji 80-lecia ustanowienia nauk geologicznych na polskim Uniwersytecie Wrocławskim. Podsumowuje on najważniejsze wydarzenia, jakie miały miejsce w historii istniejących początkowo katedr geologicznych, zastąpionych następnie przez istniejący do dziś Instytut Nauk Geologicznych (ING). Autorzy są świadomi, że 80 lat jest bardzo długim przedziałem czasu i nie sposób wystarczająco opisać wszystkie najważniejsze wydarzenia, jakie miały wtedy miejsce. Dlatego w niniejszym tekście prezentujemy jedynie nasz subiektywny wybór najważniejszych faktów z minionego 80-lecia.

¹ Instytut Nauk Geologicznych, Uniwersytet Wrocławski, plac Maksa Borna 9, 50-204 Wrocław; piotr.wojtulek@uwr.edu.pl; anna.pietranik@uwr.edu.pl; henryk.marszalek@uwr.edu.pl; magdalena.matusiak-malek@uwr.edu.pl; ORCID ID: P. Wojtulek – 0000-0001-8359-4737; A. Pietranik – 0000-0003-3990-872; H. Marszałek – 0000-0003-0102-5595; M. Matusiak-Małek – 0000-0003-0717-2350

Ryc. 1. Profesor Józef Zwierzycki badający próbki z otworu wiertniczego Wschowa 1 (Wygnańcyce) z asystentem mgr. J. Kłapcińskim (z zeszytem) i grupą wiertniczą (1954 r.) (Urbański, 2014)

Fig. 1. Professor Józef Zwierzycki examining samples from the Wschowa 1 borehole (Wygnańcyce) with his assistant, J. Kłapciński (with a notebook) and the drilling group (1954) (Urbański, 2014)

PIONIERZY POLSKIEJ GEOLOGII NA UNIwersYTECIE WROCLAWSKIM

Początki geologii na polskim Uniwersytecie Wrocławskim były bardzo trudne. Pierwsza powojenna siedziba geologów znajdowała się w budynku przy ul. Bolesława Prusa. Kształcenie prowadzono w ramach „studium geologiczno-mineralogicznego”, za co odpowiadały świeżo uformowane katedry. Jak wspomina prof. Kazimierz Sembrat, pierwszy dziekan Wydziału Nauk Przyrodniczych, w dziele *Uniwersytet Wrocławski w latach 1945–1970* pod red. W. Floryana (1970), pierwsze zajęcia odbywały się w budynkach pozbawionych nawet szyb w oknach, w zrujnowanych salach. *Warunki pracy naukowej i nauczania były bardzo niekorzystne, bowiem zniszczenia wojenne spowodowały rozproszenie i częściowe zaginięcie zbiorów mineralogicznych, skał i skamieniałości. Nie zastano również we Wrocławiu żadnej aparatury naukowej, która została zniszczona lub wywieziona i którą nabywano bardzo powoli, tylko w ramach normalnych dotacji przyznawanych poszczególnym katedrom* (ryc. 2). Warto wspomnieć, że bardzo duża część zbiorów mineralogicznych, które zostały wywiezione z uniwersytetu pod koniec II wojny światowej, nigdy nie wróciła do Wrocławia, zasilając m.in. kolekcję Muzeum Ziemi Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Jak wspominała pierwsza kierownik Muzeum Geologicznego UW, dr Jadwiga Gorczyca-Skała, duża część zbiorów przedwojennej geologii na Uniwersytecie Wrocławskim została uratowana dzięki współpracy z dr Dorotheą Pawlik, adiunkt polskiego pochodzenia, pracowniczką niemieckiego Instytutu Geologiczno-Paleontologicznego.

Pierwotnie magisterium z geologii na UW można było uzyskać w dwóch specjalnościach: geologii stratygraficznej oraz petrografii. Nauczyciele akademicy prowadzący na uniwersytecie zajęcia geologiczne przygotowali pod-

ręczniki i skrypty niezbędne do kształcenia studentów: podręcznik *Mineralogia szczegółowa* (autor: Kazimierz Maślankiewicz, rok wydania – 1966), skrypt *Intersekcja geologiczna* (Henryk Teisseyre, wydany w 1952 r.) czy skrypt *Ćwiczenia z geologii stratygraficznej* (Michał Różycki, rok wydania – 1953). Pomimo trudności infrastrukturalnych na Uniwersytecie Wrocławskim od początku kwitło życie studenckie, już 5 marca 1949 r. zostało powołane do życia pierwsze w Polsce Studenckie Koło Naukowe Geologów, którego pierwszymi opiekunami byli profesorowie Józef Zwierzycki i Henryk Teisseyre. Absolwenci powojennej geologii UW z roczników 1948–1953 w 1960 r. zdecydowali o uruchomieniu Stowarzyszenia Geologów Wychowanków Uniwersytetu Wrocławskiego. Stowarzyszenie to, działając także w ramach zjazdów, skupiało i skupia dotąd absolwentów studiów geologicznych uniwersytetu. Jako pierwsi stopień doktora nauk przyrodniczych w dyscyplinie geologia po 1945 r. w Uniwersytecie Wrocławskim uzyskali: Józef Oberc (tytuł pracy: *Fald gorlicki i brzeg płaszczowiny magurskiej na wschód od Gorlic*, obroniona w maju 1947 r.) oraz Stanisław Radwański (obrona pracy: 17 października 1952 r., praca pt. *Paleogeografia i sedymentacja kulmu w północnej części niecki śródsudeckiej*).

Poprawa warunków lokalowych dla geologów na UW nadeszła w 1949 r., kiedy dla rozwijających się katedr geologicznych przewidziano część monumentalnego budynku przy ul. Cybulskiego, który przed wojną pełnił funkcję niemieckiego urzędu pracy Arbeitsamt. Był to relatywnie nowy budynek, zbudowany w 1936 r. w stylu uproszczonego klasycyzmu z elementami modernizmu, a jego architektem był Rudolf Kühn. Geologia mieści się w tym budynku do dziś. Zmieniła się wówczas struktura organizacyjna jednostek geologicznych: początkowo funkcjonujące jako niezależne Katedry Geologii Ogólnej, Geologii Stratygraficznej oraz Mineralogii i Petrologii zostały formalnie połączone

Ryc. 2. Pracownicy Wydziału Nauk Przyrodniczych UW. Wśród kadry naukowej z Katedr Geologiczno-Mineralogicznych siedzą w pierwszym rzędzie: Henryk Teisseyre (pierwszy od lewej) wraz z małżonką Julią Teisseyre (trzecia od lewej), Kazimierz Maślankiewicz (piąty od lewej), Kazimierz Sembrat (w środku), Józef Oberc (piąty od prawej), Maria Witkiewiczowa (czwarta od prawej). Stoją w górnym rzędzie: Jerzy Don (piąty od prawej), Alfred Majerowicz (szósty od prawej) i Marian Dumicz (ósmo od prawej). Arch. UW

Fig. 2. Employees of the Faculty of Natural Sciences, University of Wrocław. Among the scientific staff from the Departments of Geology and Mineralogy, sitting in the first row: Henryk Teisseyre (first from the left) with his wife Julia Teisseyre (third from the left), Kazimierz Maślankiewicz (fifth from the left), Kazimierz Sembrat (in the middle), Józef Oberc (fifth from the right), Maria Witkiewiczowa (fourth from the right). Standing in the top row: Jerzy Don (fifth from the right), Alfred Majerowicz (sixth from the right) and Marian Dumicz (eighth from the right). Archives of the University of Wrocław

w 1957 r. w Zespół Katedr Geologiczno-Mineralogicznych. W 1966 r. zostało reaktywowane Muzeum Mineralogiczne, które stało się częścią Katedry Mineralogii i Petrologii, jego pierwszą kierowniczką została dr Maria Witkiewiczowa.

Warto podkreślić, że katedry geologiczne na powojennym, polskim UW od początku były bardzo silnym ośrodkiem badań nad Ziemią. Największym osiągnięciem na Uniwersytecie Wrocławskim okresu pionierów geologii była współpraca jego naukowców z zespołem Państwowego Instytutu Geologicznego w pracach nad odkryciem i udokumentowaniem występowania na monoklinie przedsudeckiej złóż miedzi. W 1966 r. prof. Józef Zwierzycki otrzymał pośmiertnie z tego tytułu zespołową nagrodę państwową I stopnia. Nagrodę państwową otrzymał także prof. Kazimierz Maślankiewicz za swój klasyczny podręcznik *Wstęp do nauki o skałach – Zarys petrografii* (1957), który stał się podstawowym podręcznikiem petrografii dla studentów geologii w całej Polsce. Ponadto prof. Henryk Teisseyre stworzył w Uniwersytecie Wrocławskim pierwszą nowoczesną szkołę analizy mezostrukturalnej. Innymi istotnymi osiągnięciami tamtych czasów było opracowanie przez doc. Michała Różyckiego przeglądowej mapy hydrogeologicznej Dolnego Śląska, a także seria prac naukowych, w tym kartograficznych, poświęconych Mongolii Zachodniej, będących efektem ekspedycji badawczej prowadzonej w tym kraju w latach 1962–1964 z udziałem Ludwika Kaszy, Jerzego Dona oraz Mariana Dumicza.

INSTYTUT NAUK GEOLOGICZNYCH W CZASACH POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Instytut Nauk Geologicznych został powołany w 1967 r. w związku z reformą szkolnictwa wyższego w Polsce, w ramach której dążono do uporządkowania struktur organizacyjnych uniwersytetów i wydzielania w nich instytutów jako nadrzędnych jednostek zastępujących katedry. Podstawą powołania Instytutu Nauk Geologicznych UW. było zarządzenie ministra oświaty i szkolnictwa wyższego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (zarządzenie zostało wydane 25 września, a instytut zaczął funkcjonować 1 października 1967 r.). W jego skład weszły Katedry: Geologii Ogólnej, Geologii Stratygraficznej, Mineralogii i Petrografii oraz Geologii Fizycznej (istniejąca od 1965 r.). Dyrektorami ING byli do 1991 r. kolejno: prof. Kazimierz Maślankiewicz (1967 r.), prof. Kazimierz Dziedzic (1968–1971), doc. Michał Różycki (1971–1972), prof. Alfred Majerowicz (1972–1975), prof. Marian Dumicz (1975–1982), prof. Jerzy Kłapciński (1982–1984), prof. Stanisław Lorenc (1984–1988) oraz prof. Michał Sachanbiński (1988–1991).

Z pierwszym okresem działalności ING był związany dynamiczny rozwój życia studenckiego. Studenci geologii angażowali się wówczas nie tylko w projekty Studenckiego Koła Naukowego Geologów, w tym w najbardziej spektakularny z nich – organizację obozu naukowego do Szwecji w 1968 r. przez ówczesnego prezesa koła, Stanisława Lorenca, późniejszego profesora i rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza (UAM) w Poznaniu. Obóz

Ryc. 3. Anna German (druga od lewej) podczas ćwiczeń terenowych w Niedzicy, 1960 r. Archiwum Muzeum Geologicznego im. H. Teisseyre'a Uniwersytetu Wrocławskiego

Fig. 3. Anna German (second from the left) during field exercises in Niedzica, 1960. Archives of the H. Teisseyre Geological Museum of the University of Wrocław

Ryc. 4. Dyrekcja Instytutu Nauk Geologicznych w latach 1973 – 1975: od lewej prof. Jerzy Don, prof. Alfred Majerowicz i prof. Marian Dumicz (Grodzicki, 2003)

Fig. 4. Directorial board of the Institute of Geological Sciences in the years 1973 – 1975: from the left: Prof. Jerzy Don, Prof. Alfred Majerowicz and Prof. Marian Dumicz (Grodzicki, 2003)

ten relacjonowały nawet szwedzkie dzienniki. Studenci uczestniczyli także w projektach studenckiego teatru *Kalambur*, na którego deskach debiutowała Anna German (ryc. 3) – studentka, a później absolwentka wrocławskiej geologii, która zyskała międzynarodową sławę jako polska wokalistka. Studenci zrzeszeni w Studenckim Kole Naukowym Geologów zorganizowali w okresie PRL-u bardzo liczne ekspedycje zagraniczne, oprócz Szwecji odwiedzili Czechosłowację, kilkakrotnie Bułgarię (na czele z Andrzejem Muszyńskim, późniejszym profesorem UAM w Pozna-

niu), Niemcy Zachodnie (Alpy Bawarskie) oraz Wielką Brytanię. Było to imponujące, biorąc pod uwagę trudności finansowe oraz organizacyjne, z jakimi musieli się zmagać obywatele Polski pragnący wyjechać za granicę w tamtych czasach.

W latach 60. ub.w. w dużej mierze wykształcił się profil badawczy ING UWr, który stał się nie tylko czołową jednostką rozwijającą badania geologiczne w zachodniej części kraju, ale też specjalizującą się w szczególności w naukach mineralogicznych i petrologii. Służyła temu przede wszystkim wrocławska szkoła petrologii założona przez prof. Kazimierza Maślankiewicza, a następnie wspaniale rozwijana przez prof. Alfreda Majerowicza (ryc. 4). To w Zakładzie Mineralogii i Petrologii prowadzonym przez prof. A. Majerowicza pracowali tak znakomici uczeni jak: prof. Michał Sachanbiński (mineralog, geochemik, wieloletni dyrektor ING UWr), prof. Stanisław Lorenc (petrolog skał osadowych, rektor UAM w Poznaniu w latach 2002–2008 i współzałożyciel Instytutu Geologii UAM), prof. Andrzej Grodzicki (petrolog skał osadowych), prof. Janusz Janeczek (mineralog, rektor Uniwersytetu Śląskiego w latach 2002–2008), prof. Jerzy Żaba (geolog strukturalny, obecnie emerytowany profesor Uniwersytetu Śląskiego), prof. Ryszard Kryza (petrolog skał metamorficznych i magmowych, następca prof. A. Majerowicza na stanowisku kierownika Zakładu Mineralogii i Petrologii UWr), prof. Andrzej Muszyński (petrolog, obecnie emerytowany profesor UAM w Poznaniu), czy prof. Jacek Puziewicz (petrolog magmowy, założyciel Zakładu Petrologii Eksperymentalnej w UWr) i wielu innych. Po latach jeden z członków szkoły, prof. Jacek Puziewicz, zwykł wspominać profesora Majerowicza jako *świątynnego kierownika, który był w stanie zarządzać grupą silnych osobowości, bo takimi byli wszyscy badacze, którzy tworzyli wtedy jeden zespół badawczy*. Sam prof. A. Majerowicz zasłużył się wybitnie w dziejach instytutu jako geolog, który nie tylko określił kompleks skał ślezańskich mianem ofiolitu, co uczyniło go prekursorem stosowania tektoniki płyt w badaniach petrologicznych w Polsce, ale przez lata rozwijał wiedzę na temat sudeckich ofiolitów i ich petrogenyzy.

Jednak petrologia skał krystalicznych nie była jedyną dziedziną geologii, która rozwijała się w ING UWr w latach 70. i 80 XX w. W Zakładzie Geologii Stratygraficznej były kontynuowane wątki badawcze, którymi wcześniej zajmował się zmarły w 1961 r. prof. Józef Zwierzycki. Były to m.in. badania stratygraficzne permu Sudetów, które prowadził prof. Tadeusz Gunia, jak również monokliny przedsudeckiej oraz niecki Opola prowadzone przez prof. Jerzego Kłapcińskiego na podstawie materiałów wiertniczych. Z końcem lat 60. prof. Tadeusz Gunia opublikował obszerną monografię dotyczącą stratygrafii skał wypełniających jednostkę Świebodziec, zawie-

rająca model sedymentacji i jej ramy czasowe, obejmujące późny dewon i turnej. Nieco później, bo w latach 70., nowe wyniki badań konodontowych dr Zdzisławy Urbanek i dr Joanny Haydukiewicz doprowadziły do przełomu w poglądach na geologię Sudetów. Badania konodontowe objęły uważane dotąd za ordowickie, ale dotychczas nieme paleontologicznie skały jednostki kaczawskiej i bardzkiej, które wykazały ich dewoński wiek. Uzyskane wyniki wpłynęły na rewizję wcześniejszych poglądów o kaledońskim wieku tych dwóch jednostek i uznaniu ich za struktury waryscyjskie.

W 1977 r. został powołany nowy Zakład Geologii i Dokumentowania Złóż (przekształcony później w Zakład Gospodarki Surowcami Mineralnymi) na czele z prof. Ireną Wojciechowską. Pracownicy tego zakładu koncentrowali się na badaniach złóż kopalin metalicznych i energetycznych. Istotną dziedziną badań prowadzoną w zakładzie były badania nad materią organiczną, które prowadzili m.in. dr Maria Mastalerz (obecnie profesor na Indiana University Bloomington, wieloletnia prezes *The Society of Organic Petrology*) oraz dr Tomasz Kułakowski (starszy geolog w *Hess & Fisher Engineers*, USA). Zwieńczeniem badań pracowników zakładu w zakresie petrologii organicznej była uznana praca Michaela Kruge wraz z Marią Mastalerz, Andrzejem Soleckim i Arturem Stankiewiczem, opublikowana w 1996 r. w prestiżowym czasopiśmie *Organic Geochemistry* (Kruge i in., 1996).

Od 1970 r. w strukturze ING rozpoczął działalność Zakład Hydrogeologii, wcześniej tematyka hydrogeologiczna była realizowana przez naukowców pracujących w różnych zakładach. Pierwszym kierownikiem Zakładu Hydrogeologii został doc. Michał Różycki, następnie kierownictwo objęli prof. Janusz Bieniewski i prof. Tatiana Bocheńska. Warto wskazać, że dzięki serii prac monograficznych realizowanych od początku lat 70. ub.w. było możliwe dokładne rozpoznanie warunków hydrogeologicznych Sudetów i ich przedpola oraz Opolszczyzny. Od 1971 r. działalność w strukturze instytutu rozpoczęło reaktywowane Muzeum Geologiczne Uniwersytetu Wrocławskiego, którego pierwszym kierownikiem i organizatorem był prof. Jerzy Kłapciński z Zakładu Geologii Stratygraficznej, a następnie kierownictwo objęła dr Jadwiga Gorczyca-Skałowa z Zakładu Geologii Ogólnej. W 1985 r. muzeum otrzymało imię prof. Henryka Teisseyre'a, współzałożyciela polskiej geologii na UW, który zmarł w 1975 r.

Instytut Nauk Geologicznych UW w latach 1990–2004

Po 1990 r. dyrektorami instytutu byli kolejno: prof. Irena Wojciechowska (1991–1996), ponownie prof. Michał Sachanbiński (1996–2002), prof. Stanisław Staško (2002–2006), prof. Jacek Puziewicz (2006–2012), prof. Henryk Marszałek (2012–2016), dr hab. Krystyna Choma-Moryl, prof. UW (2016–2018), dr hab. Anna Pietranik, prof. UW (2018–2024) oraz dr hab. Magdalena Matusiak-Małek (od 2024 r.). Pierwsze lata funkcjonowania instytutu po przemianach transformacji ustrojowej były wg

wspomnień wielu pracowników bardzo trudne. Był to czas niskich wynagrodzeń związanych z ogólnym kryzysem gospodarczym panującym w kraju. Stąd też w latach 90. XX w. wielu pracowników przeniosło się do innych sektorów gospodarki lub wyemigrowało. Za granicę wyjechali wówczas m.in. dr Maria Mastalerz, dr Anna Szykiewicz (University of Tennessee), dr Wojciech Nemeč (późniejszy prof. Uniwersytetu w Bergen) czy dr inż. Maciej Lubczyński (*ITC Enschede*), natomiast do sektora bankowego odszedł dr Dariusz Józefiak. Istotnym wydarzeniem w życiu instytutu było przejście na początku lat 90. dawnego gmachu Komitetu Wojewódzkiego PZPR mieszczącego się przy placu Makska Bornia 9 we Wrocławiu. Instytut zajął pomieszczenia znajdujące się na drugim piętrze gmachu, a także wzbogacił się o dużą salę wykładową, co poprawiło znacząco bazę lokalową, a także stworzyło ostateczny układ uniwersyteckiego kampusu, w którym mieści się obecnie uniwersytecka geologia.

Pomimo trudności po 1990 r. ożywiły się w instytucie kontakty z ośrodkami zagranicznymi. Kontynuowana była współpraca z Uniwersytetem Blaise Pascal w Clermont-Ferrand we Francji (po stronie polskiej współpracę prowadzili prof. Teresa Oberc-Dziedzic – ryc. 5, prof. Ryszard Kryza, prof. Alfred Majerowicz, prof. Irena Wojciechowska oraz dr Krzysztof Turniak). Koordynator tej współpracy po stronie francuskiej prof. Christian Pin w 2009 r. za wkład w tę współpracę został nagrodzony medalem Uniwersytetu Wrocławskiego. Innym kierunkiem kooperacji międzynarodowej były Niemcy, a zwłaszcza Uniwersytet Ruhry w Bochum, z którym nie tylko trwała intensywna wymiana naukowa, ale pracownicy i naukowcy związani z tym uniwersytetem zrealizowali projekty utrwalające w ING UW pamięć o niemieckich badaczach pracujących tu przed wojną. W związku z tym została zorganizowana m.in. wizyta rektora Uniwersytetu Ruhry prof. Dietmara Petziny, który wspólnie z rektorem Uniwersytetu Wroc-

Ryc. 5. Pracownicy Zakładu Geologii Fizycznej, od lewej: mgr Jan Koziar, dr Krystyna Klimas, dr Leszek Jamrozik, prof. Teresa Oberc-Dziedzic, 1976 r. (Grodzicki, 2003)

Fig. 5. Employees of the Department of Physical Geology, from the left: Jan Koziar, Krystyna Klimas, Leszek Jamrozik, Teresa Oberc-Dziedzic, in 1976 (Grodzicki, 2003)

ławskiego prof. Zdzisławem Latajką odsłonił w 2002 r. w Muzeum Geologicznym popiersie prof. Ferdinanda Roemera, jedynego rektora – geologa Uniwersytetu Wrocławskiego, zasłużonego geologa i stratygrafa, badacza geologii Górnego Śląska. Istotnym wydarzeniem było także wydanie w tym samym roku przez Hansa Völkela monografii *Mineralogen und Geologen in Breslau. Geschichte der Geowissenschaften an der Universität Breslau von 1811 bis 1945* (Völkel, 2002), opisującej dzieje niemieckich Instytutów Mineralogii i Geologii od powstania w 1811 r. do 1945 r. Hydrogeolodzy współpracowali z kolei intensywnie z Katedrą Hydrogeologii Uniwersytetu Karola w Pradze oraz zespołami hydrogeologów z francuskiego Uniwersytetu w Limoges oraz rosyjskiego Państwowego Uniwersytetu w Sankt Petersburgu. Przejawem wzrastającego umiędzynarodowienia instytutu były prace doktorskie zrealizowane w instytucie w latach 90. ub.w. przez obcokrajowców, w tym m.in. Mohameda Abd El-Waheda (obecnie prof. Uniwersytetu Tanta w Egipcie) czy El-Metwally Lebdy (obecnie prof. Uniwersytetu Kafrelsheikh w Egipcie).

Istotnym osiągnięciem lat 90. ING UW r było rozwijanie w ośrodku wrocławskim modelu powstania i ewolucji Sudetów zgodnie z teorią tektoniki płyt. Nad modelem wyjaśniającym mozaikową budowę geologiczną Sudetów pracowali liczni naukowcy związani z instytutem, m.in. prof. Paweł Aleksandrowski, prof. Stanisław Mazur, prof. Ryszard Kryza, prof. Teresa Oberc-Dziedzic, prof. Jacek Szczepański czy dr Krzysztof Turniak. W tym zakresie przełomowa była praca autorstwa Aleksandrowskiego i Mazura (2002), którzy zaproponowali nowoczesną i całościową wizję budowy Sudetów jako orogenu waryscyjskiego, identyfikując w ich podłożu krystalicznym potencjalne terany oraz szwy tektoniczne je rozdzielające. Kolejnym kierunkiem badawczym i tematem współpracy z przemysłem były prace dotyczące tektoniki złóż węgla brunatnego w Polsce. Liczne opracowania, dotyczące zwłaszcza złoża w Bełchatowie dostarczyli doktorzy Andrzej Hałuszczak i Roman Gotowała. Warto wspomnieć także prowadzone w instytucie badania masywów granitowych (prof. Jacek Puziewicz, prof. Teresa Oberc-Dziedzic, dr Krzysztof Turniak, dr Dawid Białek), ofiolitowych (prof. Alfred Majerowicz, prof. Michał Mierzejewski) czy w zakresie petroarchitektury (prof. Ryszard Kryza, prof. Andrzej Grodzicki, prof. Piotr Gunia, dr Czesław August). Naukę w zakresie wulkanologii obszaru sudeckiego rozwija od początku lat 90. prof. Marek Awdankiewicz. Istotnym kierunkiem badawczym rozpoczętym w tym okresie są badania promieniotwórczości materiałów geologicznych i środowiska przyrodniczego, zapoczątkowane przez prof. Andrzeja Soleckiego, a kontynuowane przez dr hab. Dagmarę Tchorz-Trzeciakiewicz. Badania środowiskowe były w tamtym czasie zresztą silnie reprezentowane przez zespół pod kierownictwem najpierw prof. Andrzeja Jasińskiego, a następnie prof. Mariusza Jędryska. Zespół ten zorganizował w 1996 r. nowy Zakład Geologii Stosowanej, w którego obrębie w latach późniejszych zaczęła funkcjonować Pracownia Geologii Izotopowej i Biogeochemii. Kierownikiem tej jednostki od 1998 r. pozostaje prof. Mariusz Jędrysek, obecnie jednostka ta nosi nazwę Zakładu Geologii Stosowanej, Geochemii i Gospodarki Środowiskiem. Lata 90. ub.w. to także rozwój nauki w zakresie stratygrafii

Dolnego Śląska: zagadnienia palinostratygrafii utworów karbońskich rozwijała dr hab. Anna Górecka-Nowak, zagadnienia rekonstrukcji środowiska sedimentacji środkowego triasu Śląska Opolskiego i niecki północnosudeckiej – dr Robert Niedźwiedzki i dr Alina Chrzastek, w zakresie cechsztynu badania nad zróżnicowaniem biofajalnym prowadził dr Paweł Raczyński, a zagadnienia zapisu zdarzeń biotycznych w osadach dewonu i karbonu Gór Bardzkich poruszały w swych pracach doc. dr Joanna Haydukiewicz i dr Jolanta Muszer.

Równolegle do rozwoju nauki w instytucie rozwijała się dydaktyka. W latach 90. zostały opublikowane znaczące podręczniki, które stały się podstawą do kształcenia przyszłych geologów. W 1990 r. prof. Alfred Majerowicz wraz z prof. Bogumiłem Wierchołowskim (Uniwersytet Warszawski) opublikowali, nakładem Wydawnictw Naukowych PWN, klasyczny podręcznik *Petrologia skał magmowych*, w 1995 r. podręcznik pt. *Zarys geologii historycznej* przedstawili prof. Jerzy Kłapciński i dr Robert Niedźwiedzki, natomiast w 2000 r. ukazał się podręcznik pt. *Zarys mikroskopii kruszców* autorstwa dr hab. Antoniego Muszera. W latach 90. ub.w. rozwijało się także Studenckie Koło Naukowe Geologów, działające do 1992 r. pod opieką prof. Andrzeja Grodzickiego, a następnie – dr Waldemara Sroki. Koło organizowało liczne odczyty naukowe, wyjazdy terenowe m.in. do kopalni rejonu olkuskiego, tarnobrzeskiego czy jastrzębskiego. Szczególnie znaczące były przedsięwzięcia koła w zakresie organizacji zagranicznych obozów naukowych. Organizowano je w Pamirze (1992 r.), Kaukazie (1992 r.), Ałtaju (1993 r.), Turkmenistanie (1993 r.), Krymie (1994 r.). Podczas jednej z wypraw w rejonie góry Elbrus doszło do ataku uzbrojonych górali na studentów i pracowników naszego instytutu. W drugiej połowie lat 90. studenci zrzeszeni w SKNG zorganizowali wyprawy do Mongolii (1998 r.), Kazachstanu i Kirgistanu (1999 r.) czy nad jezioro Bajkał (w 2000 r.).

Podczas powodzi w 1997 r. wskutek wylania Odry płynącej obok kampusu przy ul. Cybulskiego i pl. Borna, instytut również ucierpiał (ryc. 6). Zniszczeniu uległy piwnice i parter budynków administrowanych przez instytut, co skutkowało koniecznością ich osuszenia i remontu. Dzięki uzyskanym w kolejnych latach środkom rządowym na odbudowę popowodziową, kampus geologów wzbogacił się o rotundę, w której ulokowana została biblioteka, sala wykładowa do zajęć informatycznych oraz laboratorium z dyfraktometrem rentgenowskim.

Istotnymi wydarzeniami, do którego od końca lat 90. przygotowywała się społeczność geologiczna UW r, były: wręczenie medalu Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Wojciechowi Narębskiemu (ryc. 7), obchody 190-lecia nauk geologicznych na Uniwersytecie Wrocławskim (w 2001 r.) oraz 60-lecia Geologii Polskiej na UW r (2005 r.). Na tę okoliczność zespół autorów pod kierownictwem prof. Andrzeja Grodzickiego przygotował obszerną monografię pt. *Historia nauk geologicznych na Uniwersytecie Wrocławskim 1811–2003*, a w 2006 r. został odsłonięty głaz upamiętniający przejęcie rozwijania geologii na UW r przez polskich badaczy (ryc. 8). Na głazie tym znajduje się krasnal – geolog, który jest jednym z symboli Wrocławia. W 2001 r. swoje 40-lecie świętowało także Stowarzyszenie Geologów Wychowanków Uniwersytetu Wrocławskiego, które zorganizowało jubileuszowy Walny Zjazd w Szklarcze Myślińskiej.

Ryc. 6. Instytut Nauk Geologicznych UW r podczas powodzi w 1997 r.
Fot. A. Stryjewski

Fig. 6. Institute of Geological Sciences, University of Wrocław during the flood in 1997. Photo by A. Stryjewski

Ryc. 7. Przyjęcie z okazji nadania prof. Wojciechowi Narębskiemu Medalu Uniwersytetu Wrocławskiego (1.10.1999 r.). Siedzą od lewej: A. Grodzicki, A. Przyborska, M. Mierzejewski, M. Sachanbiński, R. Kryza, W. Narębski, A. Majerowicz, J. Puziewicz (Grodzicki, 2003)

Fig. 7. Reception on the occasion of awarding Prof. Wojciech Narębski the Medal of the University of Wrocław (01.10.1999). Seated from the left: A. Grodzicki, A. Przyborska, M. Mierzejewski, M. Sachanbiński, R. Kryza, W. Narębski, A. Majerowicz, J. Puziewicz (Grodzicki, 2003)

←

Ryc. 8. Profesorowie Michał Sachanbiński (po lewej) i Stanisław Staško (po prawej) prezentują kamienny postument z krasnalem geologiem, ufundowany w 60 rocznicę Geologii Polskiej w Uniwersytecie Wrocławskim. Fot. A. Stryjewski

Fig. 8. Professors Michał Sachanbiński (l) and Stanisław Staško (r) present a stone pedestal with a dwarf geologist, funded on the 60th anniversary of Polish Geology at the University of Wrocław. Photo by A. Stryjewski

Ryc. 9. Główny geolog kraju prof. Krzysztof Galos prowadzi wykład w ramach przedmiotu MBA w geologii i ochronie środowiska (25.11.2024). Fot. A. Potysz
Fig. 9. Chief National Geologist, Prof. Krzysztof Galos gives a lecture as part of the MBA course in geology and environmental protection (25/11/2024). Photo by A. Potysz

Ryc. 10. Zarząd Studenckiego Koła Naukowego Geologów na czele z przewodniczącym inż. Wojciechem Durakiem odbiera I nagrodę w konkursie Studenckiego Ruchu Naukowego za najlepszy projekt naukowy z rąk Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Dariusza Wieczorka (listopad 2024 r.). Archiwum Studenckiego Koła Naukowego Geologów Uniwersytetu Wrocławskiego
Fig. 10. The Board of the Student Scientific Association of Geologists headed by the Chairman, Wojciech Durak, receives the first prize in the Student Scientific Movement competition for the best scientific project from the Minister of Science and Higher Education of Poland, Dariusz Wieczorek (November 2024). Archives of the Student Scientific Association of Geologists of the University of Wrocław

zarządzania (przedmiot MBA w geologii i ochronie środowiska – ryc. 9). Istotną nowością było wprowadzenie anglojęzycznego kierunku studiów magisterskich Applied Geoscience, który ukończyły dotąd trzy roczniki absolwentów.

Lata 2004–2025 roku bujny rozwój organizacji studenckich działających przy ING. Powstały wówczas Studenckie Koło Naukowe Petrologów oraz Studenckie Towarzystwo Geologiczne „Explorer”. Działały one kilkanaście lat, łącząc się ostatecznie ze Studenckim Kołem Naukowym Geologów (SKNG). To ostatnie przeżywa od 2007 r. okres rozkwitu, zwieńczony licznymi nagrodami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach plebiscytów Studenckiego Ruchu Naukowego. Nagrody główne koło otrzymało w 2012 r. (za organizację obozu naukowego *Albania śladami prof. Stanisława Zubera*) oraz w 2023 r. (za

projekt dotyczący mikrometeorytów). Wyróżnienia w tym prestiżowym konkursie SKNG otrzymywało w: 2014 r. (za obóz naukowy do Szwecji i Norwegii), 2016 r. (w kategorii Koło Naukowe Roku) oraz w 2024 r. (ponownie w kategorii Koło Naukowe Roku – ryc. 10). Warto podkreślić, że SKNG UWr pozostaje najbardziej utytułowaną organizacją studencką w zakresie geologii w Polsce i najbardziej utytułowaną organizacją studencką uczelni Wrocławia. Członkowie koła zorganizowali w ostatnich latach liczne obozy naukowe m.in. do: Albanii (2011 r.), Indonezji (2013 r.), Szwecji i Norwegii (2014 r.), Niemiec i na Bałkany (2015 r.), Cypr (2016 r.), do Szkocji i na Filipiny (2017 r.), na Islandię (2019 r.; Marciniak i in., 2019) czy do Grecji (2023 r.). Istotnym, szeroko nagłośnionym wydarzeniem był obóz naukowy *GeoBaltic Adventure* z 2024 r., który stanowił połączenie rejsu żeglarskiego z badaniami odsłonięciem wybrzeży Polski, Niemiec i Danii na Morzu Bałtyckim. Studenckie Koło Naukowe Geologów prowadziło także działalność popularyzatorską i naukową; istotnym wydarzeniem było odsłonięcie przez SKNG skalnego postumentu poświęconego prof. Józefowi Zwierzyckiemu w ramach projektu Fundacji BZ WBK *Architekci naszej rzeczywistości*. W latach 2014–2019 Koło organizowało coroczne, ogólnopolskie zjazdy kół naukowych (przedsiewzięcie to zostało przerwane w czasach pandemii koronawirusa), ponadto od 2024 r. we współpracy z Fundacją *Nauka. To lubię* SKNG organizuje program edukacyjny *Łowcy meteorytów* adresowany do uczniów szkół podstawowych i średnich. W ostatnich latach rozwijała się także działalność absolwentów instytutu w ramach Stowarzyszenia Geologów Wychowanków Uniwersytetu Wrocławskiego, najistotniejszym wydarzeniem były obchody jubileuszu 55-lecia tej organizacji zorganizowane 28 stycznia 2017 r.

Obecnie większość pracowników Instytutu działa naukowo w ramach obszaru badawczego *Człowiek–miasto–środowisko*. Jest to interdyscyplinarny Priorytetowy Obszar Badawczy (POB) ustanowiony w ramach programu Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza (IDUB) na Uniwersytecie Wrocławskim, który integruje naukowców z dziedziny nauk o Ziemi i środowisku oraz socjologii. Pracownicy instytutu prowadzą badania w wielu z kluczowych zagadnień, zarówno z zakresu geologii podstawowej, jak i aplikacyjnej. Tematyka badań podstawowych obejmuje badania płaszczka i tzw. głębokiej Ziemi (Zakład Petrologii Eksperymentalnej), petrologię skał wysokich i ultrawysokich ciśnień (Zakład Geologii Fizycznej), wulkanologię (Zakład Mineralogii i Petrologii), geologię Sudetów (Zakład Geologii Stratygraficznej, Zakład Geologii Fizycznej).

Z kolei badania aplikacyjne, często realizowane we współpracy z sektorem społeczno-gospodarczym, koncentrują się na takich zagadnieniach jak: zmieniające się zasoby wodne (Zakład Hydrogeologii Podstawowej, Zakład Hydrogeologii Stosowanej), zanieczyszczenie gleby oraz

wpływ produkcji surowców mineralnych na środowisko (Zakład Geologii Stosowanej, Geochemii i Gospodarki Środowiskiem, Zakład Petrologii Eksperymentalnej), geologia kopalniana i bezpieczeństwo w górnictwie (Zakład Geologii Strukturalnej i Kartografii Geologicznej, Zakład Geologii Stosowanej, Geochemii i Gospodarki Środowiskiem), jakość powietrza (Zakład Geologii Stosowanej, Geochemii i Gospodarki Środowiskiem, Zakład Petrologii Eksperymentalnej, Zakład Geologii Stratygraficznej), deterioracja zabytków (Zakład Petrologii Eksperymentalnej, Zakład Mineralogii i Petrologii), geozagrożeń (Zakład Geologii Strukturalnej i Kartografii Geologicznej, Zakład Mineralogii i Petrologii) oraz rosnące zapotrzebowanie na surowce krytyczne i energetyczne (Zakład Gospodarki Surowcami Mineralnymi, Zakład Geologii Fizycznej, Zakład Geologii Stratygraficznej).

Pracownicy ING publikują wyniki swoich badań z szerokiego zakresu tematów związanych z naukami o Ziemi i środowisku w międzynarodowych i krajowych renomowanych czasopismach. Są to artykuły z geochemii środowiska, geologii regionalnej, geologii kenozoiku, modelowania hydrogeologicznego, hydrogeologii obszarów polarnych, mineralogii i petrologii, geologii złóż, geologii strukturalnej, stratygrafii, sedimentologii oraz geozagrożeń. O dużym znaczeniu badań aplikacyjnych wprowadzonych w instytucie świadczy również to, że pracownicy są autorami pięciu patentów, w tym trzech z zakresu geofizyki i geotechniki oraz jednego z zakresu bezpieczeństwa w górnictwie. Pracownicy wykonują swoje badania w ramach projektów badawczych, których są kierownikami lub wykonawcami, a tematyka wykonywanych projektów wskazuje na duże różnicowanie badań takich jak:

- badania głębokiej Ziemi (projekty: *Nowy model ewolucji niekratonicznego subkontynentalnego płaszczka litosferycznego Ziemi; Porównanie ewolucji geochemicznej i petrologii ogniów płaszczowych o genezie ryftowej (masyw Puke) i nadsubdukcyjnej (masyw Kukesi) z ofiolitu Mirdita (N Albania); Kaledoński cykl Wilsona z perspektywy płaszczka litosferycznego – petrologiczny i geochemiczny zapis ze skał ultramaficznych z kompleksów płaszczowin Köli i Seve, Kaledonidy Skandynawskie*”; *Procesy kontrolujące budżet pierwiastków chalkofilnych i syderofilnych w skałach płaszczka litosferycznego o zróżnicowanej historii geochemicznej oraz Ewolucja płaszczka litosferycznego Ziemi pod NE przedłużeniem rowu górnego Renu (Vogelsberg) i? w Masywie Centralnym*);
- badania skał wysokociśnieniowych (projekty: *Wpływ lepkiej relaksacji na elastotermobarometrię ramanowską: badania terenowe, mechaniczne i dyfuzyjne inkluzji mineralnych okludowanych w szerokim spektrum warunków metamorfizmu (VECTOR) oraz Tempo subdukcji i ekshumacji skał ultra-wysokociśnieniowych odsłaniających się w Masywie Śnieżnika*);
- ochrona zasobów wodnych (projekty: *Innowacyjne technologie ograniczenia migracji zasolonych wód podziemnych do wód powierzchniowych w rejonie OUOW Żelazny Most oraz Śledzenie przemian azotu w zanieczyszczonych wodach podziemnych – charakterystyka mikrobiologiczna i badania izotopowe*);
- sekwestracja CO₂ (projekty: *Zachowanie pierwiastków metalicznych w czasie karbonatyzacji skał ultra-*

maficznych i związanych z nimi odpadów górniczych i hutniczych oraz Fizykochemiczne efekty sekwestracji CO₂ w łupkach gazonośnych na Pomorzu);

- określanie właściwości skał zbiornikowych pod kątem formowania się i magazynowania węglowodorów (projekty: *Wpływ dojrzałości termicznej i składu maceralnego na porowatość występującą w materii organicznej w łupkach na podstawie badań łupków dolnego paleozoiku z zachodniego krańca wschodnioeuropejskiego kratonu w Polsce oraz Wpływ ilości i rodzaju kwasów organicznych generowanych ze wzrostem dojrzałości termicznej na ewolucję porowatości w skałach drobnoziarnistych*);
- odzyskiwanie pierwiastków krytycznych z materiałów wtórnych (projekty: *Stabilność odpadów metalurgicznych w zmiennych cyklach biowietrzenia: na podstawie symulacji eksperymentalnych i modelu geochemicznego oraz Czynniki warunkujące stabilność żużli: jednofazowe i wielofazowe podejście eksperymentalne*);
- ochrona i poprawa jakości gleb rolniczych (projekt pn. *Śledzenie przemian azotu w ekosystemach rolniczych z zastosowaniem analiz izotopów trwałych*);
- monitoring środowiska (*Monitoring środowiska na obszarach wydobywania węgla kamiennego: zastosowanie badań izotopowych strumieni metanu*);
- geneza złóż (*Migracja metali i procesy złożowe w litosferze oceanicznej o wolnym tempie spreadingu: Ofiolit Śródsudecki oraz Od serpentynizacji do laterytyzacji – śledzenie ewolucji masywów ultramaficznych poprzez szczegółowe badania magnezytu i związanych z nim węglanów*);
- badania nad stabilnością materii organicznej (*Beztlenowy rozkład labilnej i nielabilnej osadowej materii organicznej*).

Pracownicy ING UW r. cieszą się uznaniem zarówno w kraju, jak i za granicą, co potwierdzają liczne wyróżnienia. Jednym z największych sukcesów jest prestiżowy medal przyznany prof. Jakubowi Kierczakowi przez *European Mineralogical Union* za wybitne osiągnięcia naukowe. To pierwsze w Polsce tego typu międzynarodowe odznaczenie dla polskiego mineraloga.

Ostatnie lata to także okres zwiększonych inwestycji w instytucie: z inicjatywy dyrektora ING UW r. prof. Henryka Marszałka zostały przeprowadzone remonty, które były koniecznością w coraz starszych murach zabytkowych budynków należących do instytutu (lata 2015–2016), istotną inwestycją było także otwarcie w 2019 r. Pracowni Mikroskopii Elektronowej, wyposażonej w nowoczesny mikroskop skaningowy Jeol oraz spektrometr Ramana Renishaw. Jednocześnie instytut pamięta o tych, którzy tworzyli jego podwaliny – w 2018 r. imię prof. Józefa Oberca otrzymała sala wykładowa nr 220. Tym samym społeczność geologiczna UW r. uhonorowała Profesora, który współtworzył nauki geologiczne na tej uczelni od 1946 r., wychowując liczne pokolenia geologów.

PODSUMOWANIE

Przyszłość nauk geologicznych na Uniwersytecie Wrocławskim jest niewątpliwie związana ze zmianami, jakim podlega światowa nauka. Rosnące zapotrzebowanie na

interdyscyplinarne badania geologiczne związane z poszukiwaniem nowych źródeł surowców mineralnych (zwłaszcza surowców krytycznych), zmianami klimatu, rozpoznawaniem budowy geologicznej tzw. głębokiej Ziemi czy zapewnieniem dostępu do dobrej jakości wody będzie wymagało w przyszłości dużej elastyczności ze strony kadry naukowej instytutu. Badacze ING nie zamierzają jednak porzucać tematyki sudeckiej, rozumiejąc potrzebę pełnienia przez tę jednostkę ważnej roli kulturotwórczej, także w zakresie nauk regionalnych na Dolnym Śląsku.

Spore wyzwania stoją przed ING UWrocław również w zakresie dostosowania samych studiów geologicznych do zmieniającego się zapotrzebowania rynku pracy, a istotnym przedsięwzięciem następnych lat będzie stworzenie konkurencyjnej oferty studiów anglojęzycznych o tematyce geologicznej na obu poziomach kształcenia (licencjackim i magisterskim). Jednocześnie instytut stara się rozwijać swój park aparaturowy, co w sytuacji niedofinansowania nauki w Polsce jest dużym wyzwaniem. Tym większym, że geologia jest dziedziną nauki o wysokiej kapitałochłonności. Struktura nowoczesnych instytutów geologicznych na uczelniach zagranicznych uczy jednak, że motorem rozwoju naukowego pozostają przede wszystkim dobrze wyposażone laboratoria skupiające wysokiej klasy kadrę specjalistów.

Autorzy artykułu składają serdeczne podziękowania wszystkim byłym i obecnym Pracownikom oraz Absolwentom ING, którzy sprawdzili treść i poprawność ustaleń historycznych dotyczących instytutu, przede wszystkim dr hab. Annie Góreckiej-Nowak i dr. hab. Jackowi Szczepańskiemu. Dziękujemy prof.

Januszowi Skoczylasowi (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu) za zrecenzowanie pierwszej wersji manuskryptu oraz prof. Stanisławowi Wołkowiczowi (PIG-PIB) za uwagi merytoryczne oraz redakcyjne, które pozwoliły nam udoskonalić ostateczną treść artykułu.

LITERATURA

- ALEKSANDROWSKI P., MAZUR S. 2002 – Collage tectonics in the northeasternmost part of the Variscan Belt: the Sudetes, Bohemian Massif. Geological Society, London, Special Publications, 201: 237–277.
- DEKRET, 1945 – Dekret z dnia 24 sierpnia 1945 r. o przekształceniu Uniwersytetu Wrocławskiego i Politechniki Wrocławskiej na polskie państwowe szkoły akademickie. Dz.U. z 1945 r. nr 34 poz. 207.
- GRODZICKI A. (red.) 2003 – Historia nauk geologicznych na Uniwersytecie Wrocławskim 1811–2004. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- KRUGE M.A., MASTALERZ M., SOLECKI A., STANKIEWICZ A.B. 1996 – Organic geochemistry and petrology of oil source rocks, Carpathian Overthrust region, southeastern Poland — implications for petroleum generation. *Organic Geochemistry*, 24 (8–9): 879–912.
- MARCINIAK D., SZRETER A., BARAN S., BŁĄŻEJEWICZ I., CIEŚLIK B., GÓRSKA A., JEDNORÓG B., KACPRZAK K., MATCZUK P., WOJTYNA A., AWDANKIEWICZ M. 2019 – Islandia oczami młodego geologa: relacja ze studenckiej wyprawy naukowej SKNG UWrocław. *Przegląd Geologiczny*, 67 (11): 899–905.
- MASŁANKIEWICZ K. 1957 – Wstęp do nauki o skałach – Zarys petrografii. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa.
- SEMBRAT K. 1970 – Wydział Nauk Przyrodniczych. [W:] Floryan W. (red.), Uniwersytet Wrocławski w latach 1945–1970. Księga jubileuszowa. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Wrocław–Warszawa–Kraków, 191–249.
- URBAŃSKI K. 2014 – Józef Zwierzycki. Chłuba czterech państw. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Krobia.
- VÖLKELE H. 2002 – Mineralogen und Geologen in Breslau: Geschichte der Geowissenschaften an der Universität Breslau von 1811 bis 1945. Wydawnictwo Bode.

Praca wpłynęła do redakcji 15.02.2025 r.
Akceptowano do druku 10.04.2025 r.

PRZEGLĄD

GEOLOGICZNY

Cena 25 zł (w tym 8% VAT)

TOM 73 Nr 9 (WRZESIEŃ) 2025

Indeks 370908 ISSN-0033-2151

80-lecie Instytutu Nauk Geologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego

Zdjęcie na okładce: Studenci i wykładowcy Instytutu Nauk Geologicznych UWr podczas wyprawy badawczej GeoArctic Expedition na Spitsbergen, Sarkofagen k. Longyearbyen. Fot. S. Belzyt

Cover photo: Students and teachers of the Institute of Geological Sciences, University of Wrocław during the GeoArctic Expedition to Spitsbergen, Sarkofagen near Longyearbyen. Photo by S. Belzyt

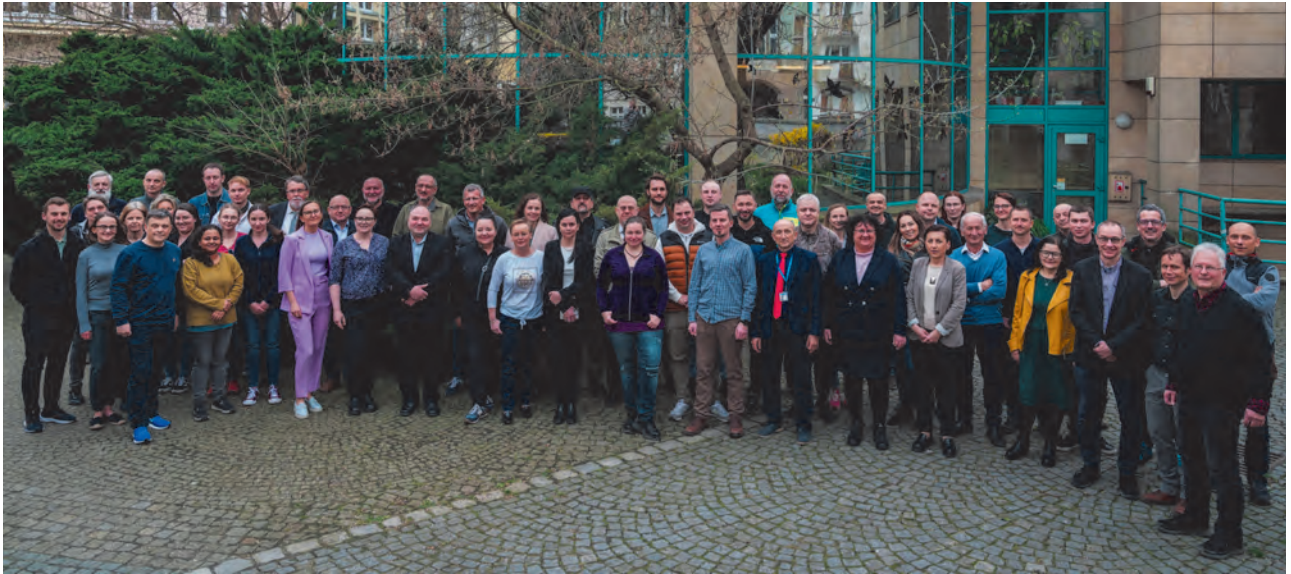
Profesor Józef Oberc prowadzi praktykę terenową dla studentów geologii w Sudetach. Fot. z Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego

Professor Józef Oberc is conducting a field trip for geology students in the Sudetes. Photo from the Archives of the University of Wrocław

Profesor Henryk Teisseyre, kierownik Katedry Geologii Ogólnej na Uniwersytecie Wrocławskim w towarzystwie współpracowników. Fot. z Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego

Professor Henryk Teisseyre, head of the Department of General Geology at the University of Wrocław, accompanied by his colleagues. Photo from the Archives of the University of Wrocław

Nauczyciele akademicy Instytutu Nauk Geologicznych Uniwersytetu Wrocławskiego w 2023 r. Fot. P. Piotrowski
Academic teachers of the Institute of Geological Sciences of the University of Wrocław in 2023. Photo by P. Piotrowski

Studenci geologii Uniwersytetu Wrocławskiego podczas zajęć terenowych w Srebrnej Górze (odslonięcie skał fliszowych) w 2008 r. Fot. J. Gurdak
Geology students of the University of Wrocław during field classes in Srebrna Góra (flysch rock outcrop) in 2008. Photo by J. Gurdak

Gmach Instytutu Nauk Geologicznych UWr od strony
bulwaru Józefa Zwierzyckiego we Wrocławiu. Fot. P. Wojtulek

The building of the Institute of Geological Sciences
of the University of Wrocław from the side of Józef Zwierzycki
Boulevard in Wrocław. Photo by P. Wojtulek